

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Allocutiones Sacræ, Svper Evangelia Dominicarvm totius anni

Jahoda, Johann

Pragæ, [ca. 1659]

Dominica Septuagesimæ. Hominis finis Deo operari, in quacunq[ue]
ætate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51496](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51496)

DOMINICA SEPTVAGESIMÆ.

Hominis finis Deo operari, in quacunque ætate.

Exijt conducere operarios. Mat: 20.

Princeps Prudentiæ munus est, nihil fortuito & temerè aggredi; sed in omnibus attendere finem: id quod cum primis proprium est causæ primæ, quæ attingit à fine usq; ad finem, fortiter suaviterq; disponens omnia, subministratque media causis secundis, ipsaque adeo cum illis concurrat, quatenus una qualibet effectum suum producere valeat. Et ecce homo creaturarum post Angelos nobilissimus nescit (ut testatur Sapiens) finem suum; sed sicut aves laqueo comprehenduntur, sic capiuntur homines. De avibus pronuntiavit aliquando divina veritas, quòd non laborent, neque serant, neque metant, neque congregent in horrea; sed earum finis sit tantum volare, dicente Jobo: *avis nascitur ad volatum. At nosse cupitis, quis sit finis hominis? Audite eundem Jobum: homo nascitur ad laborem. Labor itaque finis hominis est, quoniam sicut mercenarij dies ejus. Itane melior avium, quam hominum conditio? Itane miser homo in sudore vultus sui vescetur pane suo; aves interim otiosè per aëra volitando, pipilando vitam jucundam exigent? Multi profectò, quibus labor durus est, optabunt transire in volucres; atque ita habebimus novas Prognos, sive hirundines, novas Philomelas,*

novas *Pierides, novas Carnices, novos Cygnos, & alias id genus aves, quas olim in numero hominum fuisse fabulosi vates cecinere. Absit à doctis mentibus tam chimærica cogitatio! non enim ideo beatae volucres, quia non laborant, neq; serunt, neq; metunt, quin potius infelicissimæ ex eo, quòd nullius præmij post mortem sint capaces, uti est capax homo, cui pro labore suo datur denarius Regni cœlestis. Jam ergo abhinc universi tesseram Severi Imperatoris nostram faciamus, dicentes: Laboremus.*

Et ut tantò ardentius laboremus, movere nos debet unica solum dies labori concessa. *Dies hac, inquit Origenes, est vita nostra; neque id mirum; nam mille anni ante oculos Dei tanquam dies hesternæ. Veteribus totum diei spatium in 12. horas dividebatur, juxta illud Christi: nonne duodecim sunt horæ diei? Erant autem horæ inter se æquales, quamvis non semper æquè longæ pro dierum crescentium vel decrescantium diversa ratione. Aliter distribuiebant diem in 4. partes, quarum quælibet tribus constabat horis. Hora prima diei erat illa, quæ sol oritur, post tres horas tertia, tum sexta, ac demum nona. Quas horas Tertullianus insigniores vocat, eò quòd solenniòres etiam fuerint in divinis officijs, hodi-*

que

Eccl. 9.

Matth. 6.

Job. 5.

ibid. c. 14.
6.Ovid. in
Metamor.Orig. h. 10.
in Matt.

Ioann. 11.

Tertull. lib.
de jejun. c.
10.

que sint. Habet & vitæ nostræ dies suas, quibus distinguitur, horas. *Manè*, sive hora prima, pueritiam designat; hora *tertia & sexta*, juventutem cum adolescentia denotat, hora nona virilem adultamque ætatem præmonstrat; hora demum undecima occidentem senectutem. Singulis istarum horarum cœlestis Paterfamilias (qui alibi melius vinitor dicitur) exit ut conducat operarios in vineam, id est in obsequium suum, & quidem è foro. Forum, egregius mundi typus, locus est, quò merces venales afferri solent, à *ferendo* sic dictus. Multos tamen videas in foro magis otiosi, quàm negotiari.

Matth. 11. Incipiamus à *pueris*, quorum studia & actiones forenses Salvator ipse describit, dum eos cum Judæis ita confert.

Luc. 7. I. *Similes sunt (Judæi) pueris sedentibus in foro, & loquentibus ad invicem & dicentibus: cantavimus vobis tibijs, & non saltastis; lamentavimus & non plorastis.*

Est hoc puerorum proprium, ut primo præsertim vere, ubi sol apricus illuxerit, turmatim in publicum prodeant; hinc alij sub Jove calido sedent, alij, ut loquitur S. Augustinus, *de canitijs sibi tela texunt, & dum feriunt, sibi manus feriunt*; hi tibijs strident, illi absque notis musicis qualemqualem chorum instruunt, isti luteas casas fabricant, illi aquam testâ quærunt, alij equitant in arundine longa, alij acies ordinant, & contra se invicem jaculantur absque pulvere: quæ gratioso, ut solet, versu ita decantat Hermannus Hugo.

Hugo pjs. desid. lib. 7. eleg. 2. Sic, puto, dat senibus puerilis natusum.
Cum fabricat luteas, parvulatura, casas.

Ludicra sollicitis fervet respublica curis,

Hic fœnum, hic paleas convehit, ille trabes.

Aggerit hic gravido plumas, & stramina plaustro,

Hujus erat testâ quærere munus aquam.

Et sibi tum strueta gratantur manibus urbis,

Magnaq, se pueri regna locasse putant.

Interim dum hæc *puerilia* & otiosa tractant, exit Paterfamilias Deus ad forum, & conventionem facta cum illis ex denario diurno vocat & mittit eos ad vineam suam. Quales operarij! Quid hoc rerum agis sapientissime Paterfamilias? Istine laborabunt in vinea, qui nequidem ligonem levare possunt? Habes certè, quod plus detrimenti ab ijs expectes, quàm commodi. *Sinite, Mar. 10. 14* responder, *parvulos venire ad me, & nolite prohibere eos: jugum meum suave est, & onus meum leve*, adeo ut etiam ab infantibus portari queat. *Bonum est viro, cum portaverit illud ab adolescentia sua. Matt. 11. 30*

P. Philippus Berleymont è Societate Jesu librum scripsit, cui titulum indidit: *Paradysus puerorum*. Deus bone! quanta non istic puerorum puellarumque recenset agmina, qui primo manè conducti sunt, ut operarentur in vinea Domini. Ex uno quinquenni Achas reliquos discite. *Flānder hic pugio visis primùm Fratibus Minoribus, multis lacrymis contendit, ipsorum ut habitu vestiretur. Quo obtento ita cœpit Ordinis Religiosi con-*

Thren: 3. 27.

consuetudines observare, nudipes incedere, nodosâ chordâ præcingi, pecuniæ contactum perhorrescere, ita ad reliquas pietatis leges animum adijcere, ut parentes & vicini sacrum illum amictum non fuisse ab eo pueriliter expetitum faterentur.

Erat videre in puero miram gestuum morumque dignitatem, miram oculorum gravitatem. Si quando indicolorum puerorum cuneum incidisset, confestim truncum pro suggesto conscendens Ecclesiasten agere, eosque salubriter increpare, à malo dehortari, territare

- - *Tartari narrans cibos*
(versus sunt Angelini Gazæi)
Affos colubros, atq; vipersas frixas
Picisq; liquida, vel veneni pocula
Pueris parata discolis - -

Pia hilar.

1. Cor: 6. 10.

Si Patrem multo madentem vino notavit, tum vultu tristi, obortisque lacrymis: nonne, inquit, nuper è sacris pulpitis occini audisti; quòd *ebriosi Regnum Dei non possidebunt?* Si Mater liberaliore luxu conspicua templum subiret, hic Achas Crucifixum indignitans: viden' o Mater hunc in rivis sanguinis sui natantem, clavisque confossum pro te; & tu non depones has vanitatis compedes, quibus illigaris? Cum morti, necdum expleto septennio, appropinquaret, Sacerdoti confessus, Sacramentum Dominici corporis postulavit. Verùm Sacerdote, ob generalis Concilij vetitum, ne in ætate tali puero conferatur, id facere detrectante, puer mirâ oris gratiâ, extensis in cœlum manibus dixit: tu nôsti Domine Jesu Christe, quòd meum

summum desiderium sit te habere; petivi te; fecique quod debui, & spero confidentiùs, quòd tui præsentia non frustrabor. His dictis inter Parentum & circumfudentium lacrymas spiritum Deo impollutum reddidit. Audiant hæc viri, & erubescant. O quàm multum ejusmodi operarijs delectatur DEVS, ut non dubitet dicere, *talium propriè esse Regnum Cœlorum.* Felices animæ, quæ primo statim manè DEO vos mancipastis! o flosculi illibati! o rosæ candidæ, quas nulla peccati pruinâ decoxit, nulla afflavit lues! Jam vos non ampliùs in foro globulis; sed cum primis illis Innocentibus.

Aram sub ipsam simplices,
Palmâ & coronis luditis.

Optabat tam beatam sortem supra modum P. Ignatius Martinez è Societate Jesu, qui Calendis Januarij ad frequentem concionem verba faciens, dolere se vehementer professus est, quòd ab utero Matris Deo dicari, atque ab anno ætatis septimo Societatem Jesu ingredi non potuerit. Desiderare autem se vehementer in gratiarum actionem vocationis suæ, liceret sibi deinceps vitam reliquam flexis genibus ac brachijs in cœlum extensis transigere, Deo laudem cum Angelis ac Beatorum choris jugiter concinere, ne quid exinde temporis deperiret. Iisdem desiderijs flagrabat Petrus Ribadeneira, qui quoties in laudem suæ vocationis excurrerat: "quantopere, ajebat, divi-
næ bonitati obstrictus sum, quòd me à
mundi abstractum periculis in sanctam
domum & vineam suam vocaverit,
idq; maturè, anno ætatis decimo quar-
to,

Molanus
in annal. S.
Belgij, 11.
Junij.

Marc. 10.

Lyræus de
imit. Christi
si patienti
l. 1. c. 9.

to, prius quam innocentiae terminos
excessissem. Hoc unum ad cumulum
meae felicitatis requirebatur, ut ab ipso
statim vitae exordio in hunc Ordinem
ingererem; quod si accidisset, felicio-
rem me crederem omnibus totius Vni-
versi creaturis.

II. Adole-
scētia.

Et jam tertia in auribus meis sonuit
hora, plenum brevi signatura meri-
diem. In meridie enim olim termi-
nabatur; cum dicat Marcus de Christo:
Mar. 15. 25 *erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum.*

Alij interim Evangelistae dicunt
fuisse horam sextam, videlicet illius
principium. Video vos propē omnes
in meridie vitae; video in foro otian-
tes. Quid enim familiarius Juve-
nibus quam forum? Horrent illi
quā maximē solitudinem, horrent
feria, horrent labores: hinc conve-
niunt unā in publicum, stationes insti-
tuunt, sermones miscent ludicos,
transeuntes observant, tum sese unā ad
aliquod ludi genus, vel ad pocula pro-
vocant, fallendi temporis gratiā, quod
illis nusquam longius videtur, ac ubi
sunt soli. Et ecce, dum & illi sic pe-
tulciunt, exit rursus Paterfamilias ad
forum, ijsque visis per inspirationem
internam inelamat: *Ite & vos in vine-
am meam.* Adhucne lubet in foro
stare otiosus? Necdum abjectis barbi-
tis fidibusque canoris ligones arripitis?

Sed animadverto hīc Vinitorem alium
(de cuius vinea prodeunt *uva fellis, &*
botri amarissimi) animadverto, inquam,
occinere, aut potius corvorum more
occrocitare, quod aliquando occrocita-
bat S. Vincentio Ferrerio. Hic ju-
venis, adeoque horā tertiā, S. Domini-

Surius 8.
Apr.

ci Ordinem ingressus, dum coram ico-
ne SS. Virginis pro dono perseverantiae
ardenter supplicat, conspicit repente
ad latus iconis venerandā specie se-
nem, & longi volumine barbitij spe-
ctabilem archimandritam. Cacodæ-
mon erat larvatus mentito Religiosi
viri schemate: qui ubi vitrum duplex
gibboso fortē imposuit naso, & demul-
tam longē lateque in omnem partem
explicuit barbam, tussique & excrea-
tione prolusit, hęc dixit: velim noscas
me Vincenti; unus sum ex veteribus
illis Patribus Aegypti Eremicis. Sed,
ne fallaris, vitam hanc cum canis pri-
mum amplexatus sum; nam floridæ
juventuti primos annos donavi: po-
stea, ubi vanissimarum satur fui volu-
ptatum, & ipsa me senectus æstum a-
dolescentiæ dedocuit, optimo consilio
ultimos annos Deo dedi, atque in hor-
rido deserto omnia prioris vitæ delicta
obliteravi. Sequere ergo præeuntem,
& annis tuis, dum in flore sunt, conce-
de aliquid: noli tibi ipsi carnifex fieri,
teque enecare ante tempus. Servate
senio, & futuris; poteris ultimo senio
omnia delere, & coelos compendio
lucrari. Longæ patientiæ Deus est,
&, ut in Psalmo dicitur: *miserationes* *Psal. 141.*
ejus super omnia opera ejus.

Advertit facile Vincentius ex cantu
corvum, ergo eum in malam crucem,
notas sibi domos, avolare jussit, & in-
arrepto proposito stetit, memor haud
dubiē scripti Anselmiani: *qui differt* *Ansel. ep. 1.*
in futuram, & forsitan non futuram ata-
tem suam vitam corrigere, certum bonum
dimittit pro dubio.

Vincentij omnes estote AA. dum
flo-

Hugo de clauf. animal. l. 3. c. 10. florent anni, dum vividus est color, Deo laborate, in illa atate (ut cum Hugone loquar) quando flavescunt crines, caro nitescit eburnea, oculorum gemmis facies rosea decoratur, valetudo corporis vires subministrat, juvenilis atas longioris vite spatium repromittit: quando viget ratio, vigent corporis sensus, visus acutior, auditus promptior, incessus rectior, vultus jucundior. Occrocitet, ut vult, suum senium Tartareus fenecio; tu quisquis es

Lucan. 11. Phars. Rumpere moras, semper nocuit differre paratis

inquit Poëta. Quæ sententia si unquam valet, tum vel maxime in negotio salutis: rari namque sunt hîc Fabij, qui sibi cunctando restituant rem. Ne glorieris in crastinum, ignorans quid superventura pariat dies, monet sapiens:

Prov. 27. Eccli. 58. non tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem, subito enim venit

Cæsarius l. 5. mirac. c. 17. ira Dei. Narrat Cæsarius rem lepidam, sed simul tragicam de Juvene, qui ex eo quod audierit cuculum vigesies bis cuculantem, in pessima forma conclusit, victurum se adhuc 22. annis. Itaque decrevit apud se viginti annos dare voluptati, duos postremos Deo. Sed fefellit eum sua consequentia. Nam biennio nedum elapso funus fuit. Rem, ut est carmine scripta à Christiano Poëta, recitabo.

Nies. Al- phab. Diaboli. Turpis ab excelsa ructabat cuculus orno,

Dulcisonas inter cantor ineptus aves.

Bis decies fractum jam riserat aura sonorem,

Addiderat pausas vox repetita duas.

Audyt hæc Juvenis. Quid do virtutibus, inquit,

Et florem tanto tempore perdo meum?

Augurium accepto potius: me cuculus annos

Viginti cantat vivere posse duos.

Ergo vale virtus viginti scilicet annis,

Quos genio vivam, delicisq; vale.

Qui restant tibi dono duos, quod sufficit. Eheu!

Quam fati Juvenis prodigus ipse sui est!

Credit avi, & geminum nondum compleverat annum,

Cum jam calva levis, jam brevis umbra fuit.

Vigintiq; ubi sunt, cecinit quos cuculus annos?

Ne dignus famulo est iste propheta suo.

Multi etiamnum Juvenes cuculo Phlegethonte credunt, nescio quàm longum avum sibi promittentes, vitæque emendationem in annos seniles differentes, cum eos ex improvviso mors opprimit, & in optimo ætatis flore præcidit. „ Novi adolescentem no- „ bilem, inquit Recupitus noster, qui „ lascivis amoribus implicatus dictita- „ bat, satis sibi fore ad salutem, si ante „ mortem unam horam vel alteram ad „ pœnitendum haberet. Enimverò tunc „ actum a se perfectæ contritionis elici- „ endum, quò salvus fieret. Infelix cum „ quadam nocte ad peccandum accede- „ ret, repentino lapsu contractâ cervice „ non unâ aut alterâ, sed 9. aut 10. horis „ super-

„ Recup:
„ opusc.
„ de sig:
„ prædest.
„ c. 4.

„ supervixit, sine voce, sine sensu ; ac nullo poenitentiæ edito signo miserè perijt.

Tim. 1.

Sed obijciat aliquis illud Apostoli: *fidelis sermo & omni acceptione dignus, quoniam Christus Iesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere.* Et illud Luc. 9. *Filius hominis non venit animas perdere; sed salvare.* Expertus est id

Chryf. l. de repar. laps.

latro in cruce, de quo ita Chryfostom: *latro ille, qui pendeat in cruce, non eguit prolixitate temporis, ut ingressum Paradysi mereretur; sed tantum ei spatij suffecit, donec unum posset proferre sermonem: ita ut intra unum momentum temporis totius vite sceleribus absolutus pracedere ad Paradysum & Apostolos mereretur.* Sed ut ut eam latroni gratiam fecerit, Deus, num idcirco præjudiciū alijs inde sumendum? dandū enim tunc erat aliquid diei, quo Christus patiebatur. Hinc S. Augustinus: *non invenitur, inquit, in sacra scriptura nisi unus (scilicet latro) qui in fine vite verè poenituerit: ille, ut nullus desperet; solus, ut nullus presumat.*

III. Virilis ætas.

Lubet tamen, ne manca sit dictio nostra, reliquas etiam diei horas explicare, quamvis eæ in horologio vestro necdum sonuerint, & fortè nec sonabunt. Interim ingens denuo mihi sese in foro turba obijcit staturâ procerâ, robustis lacertis, severis vultibus, promissis barbis, neglecto cultu, laborem ultrò prensans, modò sit qui conducatur. At enim ubi primùm *Nonam* inaudijt diligens Paterfamilias, e vestigio adest, visisque tam præclaris operarijs, de denario lubens paciscitur, modò eos vel ad tres horas vineæ suæ habeat cultores. Facile quippe tantillo spatio reliquorum labores æquare, imò supera-

re possunt. "Potest enim fieri, inquit noster Barradius, ut aliquis unâ horâ tantum laboret, præ mentis ardore & diligentia, tantumque mereatur, quantum alius tota die laborat, & promeretur, qui minore ardore ac diligentia operatur. Sic Paulus, juxta Cornelianum supputum, trigesimo quarto ætatis anno ad Vineam (quam perditum ibat) vocatus est; & tamen audet ipse de se dicere: *abundantiùs illis omnibus laboravi*, scilicet, qui ante me venerunt.

„ Barrad. tom: 3. l. 5. c. 16.

„ Cornel. à lap. in pro- æm. in ep. Pauli c. 6. 1. Cor. 15. 10.

Afer Augustinus 33. annos egerat, cum per januam Baptismi in Ecclesiam introivit, & ecce Princeps Ecclesiæ Doctorum hodie audit. Augustino in multis similis Ignatius Lojola pari ferme ætate Deo operari coepit; & quos pro ejus gloria non exhausti labores! Tanti Patris non degener Filius Franciscus Borgia post diuturnum matrimonium, Socijs, adeoque operarijs, Jesu sese adjunxit, & quantum non egit! ut etiam idcirco omnibus præfici, & post mortem titulo *Beati* (longè illustriore, ac fuerit *Ducis*) meruerit illustrari. Non ita pensat Deus, quanto quis tempore illi laboret; sed quàm ferventer laboret. Multi citò ad vineam veniunt, qui tamen (ut notavit S. Bernardus) postmodum sub onere deficiunt & fatiscunt, *virgâ stimuloque indigentes.*

Bern. serm. 6. de ascēs.

IV. Senectus. Virg. Ecl. 1.

Sed ad vesperam dies vergit, *Majoresq; cadunt altis de montibus umbra.*

Unica duntaxat restat hora; quiescendum est.

Nihilominus temporis avarissimus Paterfamilias, ne vel minimâ diei prætere-

I

Eccli. 14. tereatur *particulâ*, necdum desistit
14. operas inquirere, necdum vineam co-
Isai. 5. 4. lere, ut jure gloriari aufit: *quid debui*
ultra facere vinea mea, & non feci? Vbi
 laborantes aliquamdiu inspectâset,
 postremùm redit ad forum; si fortè e-
 tiamnum istic nonnullos deprehendat,
 quos mittat in laboris complemen-
 tum. Et en pauculi aliquot apparent,
 ac ferè mendicabula, quibus

Juven sat. - - *minimus gelido jam corpore sanguis*
10. exsucca membra, pedū bases sustinen-
 dæ corporis moli impares, ideoque
 fulcro egentes, manus tremulæ, facies
 arata rugis, caligantes oculi, vertex de-
 pilis, os exosse, vox fracta, tussis con-
 tinua, imoque ex pectore ducta, æger
 anhelitus & animam agrè resorbens.

Marlian⁹
in topo-
graph. Ro-
ma l. 7. c. 3. Quid à talibus operæ fructusque expe-
 ctandum? Romani certè, cùm post in-
 censam à Gallis Urbem cibariorum
 inopiâ premerentur, decreverant, ut
 ejusmodi è ponte sublicio (cujus ve-
 stigia adhuc in medio alveo Tyberis
 ad Aventini montis radices cernuntur)
 in Tyberim tamquam Patriæ inutiles
 deijcerentur. Hinc sexagenarij *depon-*
tanei dicti; & *senes* quasi *semineces*. At
 non sic misericors Deus: in ministeri-
 um admittit, etiam quos Mundus reij-
 cit, modò unum alterumve terræ pu-

gillum effodere queant. Sic admisit
 ignoti nominis Præpositum Magdebur-
 gensem. (de quo Cantipratanus) Hic
 cùm alias licentiosius vixisset, tandem
 ætate utcunque jam provecus, cùm
 gravissima febris insperatò corripere-
 tur, extemplò Priorem Fratrum Præ-
 dicatorum accersit, ab eoque multis
 lacrymis & precibus exorat, ut in Or-
 dinem sacrum recipiatur. Defertur
 in cænobium, receptus religioso ami-
 ctu induitur, sacramentis ritè muni-
 tur, & ante lucem luci eripitur. Mox
 ab ejus obitu una aliqua Sanctimonia-
 lis, vidit in somnis quendam Patrem-
 familias in loco edito residere; ad
 quem cùm multi Fratres dicti Ordinis
 quasi post laborem pro denario diurno
 accedere viderentur, extremò ignotus
 homo (erat hic ipse Præpositus) ma-
 num protendit, ut denarium tanquam
 frater cum reliquis accipiat. Quem
 Paterfamilias diligenter intuitus: de-
 narium, inquit, accipies; sed non mo-
 dò, multis prius remedijs expurgan-
 dus. Eat nunc aliquis & murmuret,
 quasi inæqualiter mercedem dividat;
 profectò cum rubore statim audiet:
an oculus tuus nequam, quia ego bonus?
Volo & huic novissimo dare sicut & tibi.

Ponitur in lucro qua datur hora mihi.

